

Albanian A: literature – Standard level – Paper 1
Albanais A : littérature – Niveau moyen – Épreuve 1
Albanés A: literatura – Nivel medio – Prueba 1

Wednesday 4 May 2016 (afternoon)

Mercredi 4 mai 2016 (après-midi)

Miércoles 4 de mayo de 2016 (tarde)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a guided literary analysis on one passage only. In your answer you must address both of the guiding questions provided.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez une analyse littéraire dirigée d'un seul des passages. Les deux questions d'orientation fournies doivent être traitées dans votre réponse.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un análisis literario guiado sobre un solo pasaje. Debe abordar las dos preguntas de orientación en su respuesta.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

Shkruaj një analizë të drejtuar letrare duke u bazuar në vetëm një tekst. Në përgjigjen tuaj duhet t'i drejtoheni të dyja pyetjeve udhëzuese.

1.

– Hera e dytë që Arbëri pa shqiponjën me dy koka ishte tetëmbëdhjetë vjeç dhe, ngaqë kishte frikë që të tjerët e merrnin për të çmendur, jo vetëm nuk foli me njeri, por u mundua të binte veten se ndoshta kishte parë ëndërr me sy hapur.

Mbi herën e parë nuk kishte dyshim, dhe megjithëse nga hera e pare kur pa shqiponjën me dy krahë, kishte kaluar një çerek shekulli, ai mban brenda vetes një imazh të kthjellët, mbi ngjyren e qiellit: e kalter, natyrisht por me disa re. Në atë moment, kur Arbëri shikonte horizontin, plaku filloi të flase me ze të trashë, sikur po i tregonte një të vertete të shenjte.

Larg në horizont, një ditë gushti si sot, deti është i qete, vijne tre barka me refugjate: e para është e mbushur me të rinj, e dyta me vajza dhe e treta me buke e verë. Zbresin duke pasur përpara shqiponjën me dy koka e cila i ka udhehequr dhe mbrojtur ditë e natë, që nga dita që kanë braktisur Arbërinë, plot me turq. Ne kemi të njëjtin gjak, të atyre njerëzve, i tha plaku. Fliste me një zë tjetër, serioz dhe të embël, muzikor.

Vetë Skënderbeu i këshilloi njerëzve të tij të largohen. Ai, me njerezit e tij të guximshëm, arriti t'i rezistojë për shumë vite ushtrisë turke, më të fortëve dhe të fuqishmit në botë. Pasi u sëmur me malarje, pasi takoi hijen e erës që është vdekja, i tha të birrit: Lule e braktisur, lule e kësaj zemrës time, merre nënën tënde dhe tre barka, më të mirat që ke, dhe ik që këtu, sepse nese e merr vesh turku, do të vrasë ty, dhe nena jote do të behet skllave. Por para se të nisesh, lidhe kalin tim tek një pemë.

Vendos flamurin tim dhe ne mes lidh shpatën time. Kur do të fryje era, flamuri me shqiponjën me dy koka do të fluturojë dhe shpata do të bëjë zhurmë. Nëse turku i dëgjon, do të trembet, dhe duke menduar për vdekjen mbi shpatën time, nuk do të ju ndjekë për ku jeni nisur.

Në një moment Arbërit iu duk më i njohur Skënderbeu sesa Garibaldi, Heroi i dy botërave që ka studiuar në shkollë dhe, duke hipur në një kalë, e mbajti në vete historinë dhe kishte një vështrim që shihte larg.

Vetëm shumë vite më vonë, duke mbledhur këngët dhe rapsodite arbëreshe, do kuptojë që tregimi i plakut ishte një përmbledhje e rapsodive të vjetra, të rrënjëve të botës së tij.

Tani kuptonte pse ne shtëpi fliste një gjuhë tjetër. U afruan detit, ku plaku u gjunjëzua mbi rërën e lagur, vendosi duart e tij, mbylli sytë, e puthi me një ëmbëlsi si fëmijë i cili puth nënën e tij. Në këtë plazh kishin ardhur stërgjysherit e tij para pesë shekujsh, i shpjegoi ai Arbërit i cili e pyeti pse kishte puthur rërën.

Për një çast, ai vështroi buzët e plakut plot rërë që shkëlqente.

Pastaj u përqendrua mbi valët e detit, që i vinin tek kembët e tij, çdo valë i bënte të mendonte, të pyeste veten: çfarë kanë menduar arbëreshet kur lanë Arbërinë? Shpresonin të rishikonin ende një herë tokën e tyre? Cfarë pamjesh kishin? Cfarë punësh bënin? Ku jetonin kohët e para? Në çfarë mënyre?

Lorenc Tobi, *Shqiponja me dy koka* (2011)

(a) Si përshkruan autori ndjenjat e personazit kryesor?

(b) Si ka përdorur autori simbolet për t'i dhënë rëndësi e fuqi mendimeve të tij?

2.

Dy statujat

Pasuron, e çliruar
nga balta
trashëgiminë
e artit antik
5 e vend ze
mbi mozaik
të një kopshti vile
luksoze...
E tutje, në lindje të Pompeut,
10 brigjeve të Mesdheut,
një vashëzë shqiptare
e ngrirë në abis
si bazë mozaik
s'ka
15 mbi kuvertë veshur leshterik,
fustan nusërie,
pak vend ka.
Pëllëmbën pajetë
një lulëzë e bardhë
20 ia ledhaton.
Në cektinë,
kujë e vajtim
në ameshim...
Otranto, na ngjall trishtim!

Mynever Zaimi, *në Degë e thyer* (2005)

- (a) Çfarë imazhi të statujave ka përshkruar poeti?
- (b) Nëpërmjet çfarë teknikash është përshkruar vdekja në këtë poezi?
-